

Bijlage 4 bij Raadsinformatiebrief dashboard Jeugd Wassenaar 2022
Zaaknummer Z/23/076054/353101

Preventie en jeugdhulp in Wassenaar

Inleiding

In het raadsbesluit van 1 april 2021 (Z/21/050807/231370) is een aantal lokale maatregelen aangenomen om de overschrijdingen op de jeugdhulp om te buigen. In dit document schetsen we eerst de algemeen toegankelijke voorzieningen voor jeugdhulp voordat we ingaan op de afzonderlijke maatregelen om het lokaal veld te versterken en stevig in te zetten op preventieve hulp dichtbij huis.

Vanaf 1 april 2021 zijn de maatregelen in werking getreden die we in hoofdstuk 2 tot en met 13 nader zullen toelichten. In het eerste hoofdstuk geven we een toelichting op het zorglandschap in de regio en de inrichting van de jeugdhulp in Wassenaar. De praktijkondersteuner GGZ jeugd bij de huisartsen (poh jeugd) en Intensieve Ambulante Gezinsbegeleiding (hoofdstuk 2 en 3) betreffen maatregelen waarvan de ontwikkeling in juli 2019 reeds gestart is. Per hoofdstuk is de stand van zaken tot 1 maart 2023 per maatregel weergegeven, soms in cijfers en feiten en aangevuld met een voorbeeld, soms in een verwijzing naar een verslag of rapport. Daarbij moet de kanttekening gemaakt worden dat de verschillende lokale jeugdhulporganisaties nog niet in één registratiesysteem werken.

Met betrekking tot het amendement kostenbesparende maatregelen d.d. 1 april 2021 (Z/21/50807/231370/3) valt te stellen dat we door de inzet van lokale maatregelen het gebruik van lichtere zorgproducten proberen te stimuleren. Denk hierbij vooral aan de inzet van kortdurende basis GGZ-begeleiding van de poh jeugd en de lichte jeugdhulp (zoals intensieve ambulante gezinsbegeleiding) die thans beschikbaar is binnen het CJG.

Inhoud

1.	Jeugdhulp in Wassenaar	3
	Gewoon opvoeden en opgroeien: het Centrum voor Jeugd en Gezin	4
2.	Praktijkondersteuner ggz-jeugd bij de huisartsen intensiveren	6
3.	Intensieve Ambulante Gezinsbegeleiding.....	7
4.	Richtinggevend Kader	8
5.	Maximale bestedingsruimte	8
	Resultaat	9
6.	Join Us - jongerenwerk	9
7.	Verplaatsen van jeugdhulp naar kinderopvang	10
8.	Toegang verstevigen en sociaal kernteam realiseren.	10
9.	Doorverwijzen naar Wet langdurige zorg (Wlz)	11
10.	Het manifest van Wassenaar	11
11.	Verbetering verbinding onderwijs en jeugdhulp	12
12.	Beter Samenspel	12

1. Jeugdhulp in Wassenaar

Sinds de start van de decentralisatie op 1 januari 2015 is er hard gewerkt aan het realiseren van een breed scala aan preventieve voorzieningen met een laagdrempelig aanbod aan hulp bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen. Daarnaast is ingezet op de samenwerking met diverse partners, waaronder de huisartsen, het Centrum voor Jeugd en Gezin en de scholen. Ook wordt binnen de regio Haaglanden ingezet op een zoveel mogelijk uniforme uitvoering van de geïndiceerde jeugdhulp in samenwerking met de jeugdhulpaanbieders. Het zorglandschap van de jeugdhulp in de regio Haaglanden is in de afbeelding hieronder weergegeven.

De jeugdhulp die binnen het onderdeel 'gewoon opvoeden en opgroeien' valt, is onder te verdelen in 'nuldlijns' en 'eerstelijns' jeugdhulp. Nuldlijns jeugdhulp zijn voorzieningen die zich richten op iedereen, zoals de bibliotheek, of op bepaalde groepen, zoals vrijwilligersorganisaties. Eerstelijns jeugdhulp is hulp die voor iedereen toegankelijk is en waarvoor geen verwijzing nodig is. Hieronder vallen voornamelijk preventieve of lichte vormen van jeugdhulp, zoals voorlichting vanuit het consultatiebureau of hulp van het sociaal team. De specialistische jeugdhulp noemen we ook wel de tweedelijns jeugdhulp. Deze is niet voor iedereen toegankelijk: hiervoor is een verwijzing nodig vanuit de jeugdconsulent, huisarts (poh jeugd), jeugdarts of het gedwongen kader. De nuldlijns,

eerstelijns en tweedelijns jeugdhulp zijn vrijwillig. Jeugdhulp vanuit het gedwongen kader is opgelegd door de rechterlijke macht en niet vrijwillig.

Gewoon opvoeden en opgroeien: het Centrum voor Jeugd en Gezin

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)¹ in Wassenaar is een samenwerkingsverband tussen verschillende organisaties: de kernpartners zijn Algemeen Maatschappelijk Werk en School Maatschappelijk Werk van Kwadraad, Stichting Schooladviesdienst Wassenaar, Jeugdgezondheidszorg Zuid West, Stichting MEE, Prodeba, Stichting Jeugd en Jongerenwerk (Group) en de gemeente Wassenaar. Hieronder staat over iedere organisatie kort aangegeven welke ondersteuning, hulpverlening en/of diensten geleverd worden in Wassenaar.

Verder zijn Stichting Kinderdagverblijven Wassenaar, de verloskundigenpraktijken, het onderwijs in Wassenaar, politie Haaglanden (bureau Wassenaar), en anderen als ketenpartners betrokken.

Stichting Kwadraad

- Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), advies en begeleiding aan volwassenen 0-100 met hulpvragen op diverse levensgebieden.
- Telefonisch- en inloopspreekuur op maandag en donderdag tussen 9.00-10.00 uur.
- Deelname Formulierenbrigade op woensdag tussen 10.00-12.00 uur.
- Schoolmaatschappelijk werk (SMW) op basisonderwijs en voortgezet onderwijs, kortdurende begeleiding, schoolondersteuning en toeleiding naar verdere zorg.
- Sociaal Raadsliden werk (SR), voor juridisch advies en begeleiding.
- Groepswork zoals Houd me Vast, KIES, faalangstreductietraining basisonderwijs en Weerbaarheidsgroep 13-15 jaar.
- Inzet van medewerkers bij Loket Welzijn Werk en Zorg (WWZ).
- Deelname aan het Veilig Verder Team (VVT).

School Advies Dienst (SAD)

- Kwaliteitszorg: advisering en/of begeleiding bij onderwijsinrichting en -vernieuwing.
 - Voor directies: sparringpartner/adviseur onderwijs- en organisatieontwikkeling.
 - Voor schoolteams: o.a. observatiesystemen, groepsplannen, keuze en implementatie nieuwe methodes, teamvergaderingen en studiemiddagen.
 - Voor leraren: klassenmanagement, didactiek.
- Leerlingenzorg:
 - Psychodiagnostische onderzoeken
 - Didactische onderzoeken
 - Remedial teaching
 - Sociale vaardigheidstrainingen
 - Observaties op locatie (kinderopvang, peuterspeelzalen en scholen)
 - Kindbesprekingen
 - Consultatieve leerlingbegeleiding/lerarenbegeleiding
 - IB-netwerk, RT-netwerk, netwerk hoogbegaafdheid
 - Studiemiddagen, scholing en begeleiding HGW
- Wekelijks spreekuur Opvoedingsondersteuning:
 - Wisselend op dinsdagochtend (CJG) en woensdagochtend (SAD) voor ouders met vragen over opvoeding, gedrag en ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 0-18 jaar.
 - Kortdurende video hometraining/video interactiebegeleiding.

¹ Vanaf januari 2023 zal het Centrum Jeugd en Gezin verder gaan als Sociaal Team Wassenaar. Binnen het sociaal team is er een verdeling gemaakt tussen het jeugdteam en volwassenteam. Alle aanmeldingen komen binnen bij de Toegang.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

De JGZ richt zich op het bevorderen van een gezonde groei en ontwikkeling van kinderen in de leeftijd tot 18 jaar. Naast het kind staat de opvoeder centraal. Ook wordt rekening gehouden met de omgeving waarin het opgroeit. Extra aandacht gaat uit naar kinderen en gezinnen waar gezond en veilig opgroeien niet vanzelfsprekend is.

Jeugdgezondheidszorg op het consultatiebureau en op school

Al tijdens de zwangerschap kan JGZ ondersteuning bieden. Tot de leeftijd van 4 jaar bezoekt een kind regelmatig het consultatiebureau. Hier wordt de groei en ontwikkeling gevolgd. De ouder/verzorger kan hier terecht met vragen. Ook kan het kind gevaccineerd worden tegen een aantal kinderziekten. Als vragen op het consultatiebureau onbeantwoord blijven, kan de verpleegkundige thuis op bezoek komen. Om de groei en ontwikkeling van een kind goed te volgen, is de JGZ regelmatig op school om het kind te onderzoeken/screenen. Daarnaast wordt het kind in deze periode op bepaalde leeftijden gevaccineerd.

Alle taken op een rij

Het Basispakket preventie benoemt de volgende activiteiten, die de JGZ actief aan alle ouders en kinderen aanbiedt:

- D.m.v. spreekuren: monitoren, screenen en signaleren
- Vaccineren
- Inschatten zorgbehoefte en advies
- Preventieve voorlichting (individueel of collectief)
- Normaliseren
- Toeleiden naar zorg
- Begeleiding ouderschap (o.a. Stevig Ouderschap)

Stichting MEE

MEE wordt door de gemeente en alle zorgkantoren ingekocht om onafhankelijke cliëntondersteuning te bieden. Cliëntondersteuning is er voor iedere burger, maar vooral kwetsbare burgers die minder zelfredzaam zijn en niet goed voor zichzelf op kunnen komen hebben baat bij een onafhankelijke en professionele cliëntondersteuner.

Cliëntondersteuning bestaat uit informatie, advies en kortdurende ondersteuning op alle leefgebieden en richt zich op het versterken van de zelfredzaamheid en participatie. In de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en de Wet Langdurige Zorg (Wlz) staat dat deze ondersteuning onafhankelijk, kosteloos en laagdrempelig moet zijn. Het belang van de cliënt is altijd het uitgangspunt. Iedere burger kan daarom een beroep doen op kosteloze en onafhankelijke cliëntondersteuning. Dit kan bijvoorbeeld ter ondersteuning bij het keukentafelgesprek zijn, bij vraagstukken rondom participatie of bij de aanvraag van een voorziening. Gemeenten, zorgaanbieders en zorgkantoren moeten hier actief op wijzen.

MEE is specialist in het werken voor mensen met:

- een verstandelijke beperking
- een lichamelijke beperking
- een chronische ziekte
- moeite met leren
- niet-aangeboren hersenletsel
- een vorm van autisme

Intensieve ambulante gezinsbegeleiding (Prodeba)

- Gezinscoach/ambulant hulpverlener.
- In samenwerking met de jeugdige, het gezin en het netwerk.
- Onderkennen en analyseren van de hulpvragen en de problematiek in (multiprobleem)gezinnen, naar aanleiding hiervan opstellen van hulpverleningsplan.
- Realiseren van het hulpverleningsplan en het hiertoe plegen van interventies.
- Coördineren van samenwerking tussen alle betrokken hulpverleningsinstanties.

- Indien nodig overdragen naar specialistische hulp.
- Deelname aan het Veilig Verder Team (VVT) binnen het CJG.

Jongerenwerk

- Het jongerenwerk werkt met jongeren tussen de 10 en 23 jaar.
- Coachen van individuele jongeren op het gebied van school, werk, vrijetijdsbesteding sociale contacten en welzijn.
- Contact leggen met groepen jongeren op straat om hun wensen en eventuele problemen in kaart te brengen.
- Jongeren ondersteunen, motiveren en begeleiden in het opzetten van activiteiten of projecten.
- Bemiddelen tussen jongeren onderling en/of derden zoals buurtbewoners, middenstanders, gemeente, politie en overige instanties.
- Adviseren en ondersteunen van instanties die gericht zijn op onze doelgroep.
- Aanbieden van voorlichting en trainingen met aansluitende thema's om jongeren preventief te ondersteunen en adviseren bij maatschappelijke vraagstukken. Hierbij worden ook ouderavonden georganiseerd.
- Door middel van verschillende methodieken, zoals meidenwerk en sportwerk, jongeren bewust maken van hun gedrag, vaardigheden en mogelijkheden.

Jeugdconsulenten vanuit de gemeente

De taken van de jeugdconsulent zijn o.a.:

- Draagt zorg voor toeleiding naar de niet vrij toegankelijke zorg.
- Vergroot de veiligheid van jeugdigen door het oplossen en beheersen van de crisissituatie.
- Sluit aan bij de hulpvraag c.q. hulpbehoefte van het cliëntsysteem met inachtneming van eigen kracht van ouders en jeugdigen en inzetten van eigen netwerk.
- Analyseren en beoordelen van aanvragen, integraal ondersteuningsplan opstellen en vastleggen van documentatie binnen het gemeentelijke systeem.
- Aanmeldingen beoordelen, zorgbehoeftebepaling doen op basis van het methodische verzamelen en analyseren van gegevens, in overleg met het cliëntsysteem en het multidisciplinaire CJG-team.
- Indien hulpverlening in het vrijwillige kader niet meer volstaat, leidt de jeugdconsulent middels de jeugdbeschermingstafel toe naar de Raad van de Kinderbescherming.
- De jeugdconsulent kan specifieke casusregie uitvoeren en evalueert ingezette processen.
- Stimuleert ketenpartner tot vroegtijdige signalering door consultatie en voorlichting.

2. Praktijkondersteuner ggz-jeugd bij de huisartsen intensiveren

De inzet van de praktijkondersteuner jeugd (poh jeugd) werkt preventief, normaliserend en de-medicaliserend:

- Voor de jeugdigen die niet doorverwezen hoefden te worden en hulp dichtbij huis kregen;
- Voor de huisartsen die gebruik konden maken van de expertise van de poh jeugd;
- Voor de gemeente vanwege de kosten die met de poh jeugd bespaard zijn.

De verschillende betrokken partijen, te weten de huisartsen, Indigo Haaglanden, de poh's jeugd, de gemeente en de lokale partijen binnen en verbonden aan het Sociaal Team Wassenaar ervaren de samenwerking als zeer prettig. Sinds 1 april 2022 is de inzet van de praktijkondersteuner jeugd bij de huisartsen structureel. De praktijkondersteuners zijn in totaal vijf dagen, 40 uur per week aanwezig in het gezondheidscentrum aan de Hofcampweg.

De meeste hulpvragen van zowel kinderen, jeugdigen als ouders en opvoeders gaan over prikkelgevoeligheid, concentratieproblematiek, ADHD- en traumaklachten. De eerste vier maanden na het afschaffen van de coronamaatregelen in maart 2022 was er een piek bij de poh's jeugd,

waarin zij meer pubers dan voorheen zagen met autismeverwante klachten, stress, somberheid en angstklachten.

De poh's jeugd zijn goed ingebed in het lokale veld. Zij werken nauw samen en trekken vaak samen op met de partners uit het Sociaal Team Wassenaar, zoals schoolmaatschappelijk werk, de jeugdgezondheidszorg en de ambulante gezinsbegeleiders van Prodeba. Tevens schakelen ze veel met enkele kleine vrijgevestigde jeugd GGZ-aanbieders in Wassenaar, met name bij jeugdigen met traumaproblematiek, waar vaak pestgedrag (ook via social media) aan ten grondslag ligt. Door de sterke binding met het lokale veld, worden het aantal en de duur van de verwijzingen door huisartsenpraktijken verminderd.

Verder valt op dat steeds meer expats zich melden met hulpvragen. De poh's jeugd verwijzen deze doelgroep, indien er meer begeleiding nodig is dan de poh jeugd kan bieden, waar mogelijk naar zelfstandige praktijken. De problematiek onder kinderen van expats lijkt vooral gestoeld op het ontheemd zijn van een vaste plek en de onduidelijkheid over de toekomst. Dit uit zich in eenzelfde soort klachten zoals prikkelgevoeligheid, somberheid en angst als bij onze eigen minderjarige inwoners.

Tabel: Toelichting kostenbesparing jeugdhulp door inzet poh jeugd

Kostenbesparing poh jeugd	Baten/lasten	
Over de periode: 1 jan 2022 t/m 31 dec 2022	(in euro's, afgerond)	
Gemiddelde kosten traject tweedelijns jeugd GGZ (2022):	3.895	
Aantal aanmeldingen	114	
Totaal aantal afgeronde cases	112	
- Waarvan afgerond zonder verwijzing:	56	
- Waarvan verwezen naar het lokale jeugdteam (CJG)	8	
- Waarvan verwezen naar tweedelijns jeugd GGZ	50	
Vermindering kosten tweedelijns jeugd GGZ (€ 3.895 x 64)	249.500	
Kosten inzet poh jeugd: <small>Medefinanciering zorgverzekeraar (25%) nog niet verrekend)</small>	160.000	-/-
Besparing kosten tweedelijns jeugdhulp: (249.500 -/- 160.000)	<u>89.500</u>	
Minimaal resultaat maatregel poh jeugd per jaar <i>(taakstelling kostenbesparende maatregelen 1 april 2021)</i>	80.000	

3. Intensieve Ambulante Gezinsbegeleiding

Intensieve Ambulante Gezinsbegeleiding (IAG) is een vorm van ambulante jeugd- en gezinshulp voor gezinnen met complexe problematiek. Deze vorm van jeugdhulp is zonder beschikking inzetbaar vanuit het CJG. IAG is een vorm van tweedelijns ambulante jeugdhulp. Door deze hulp via de toegang in te zetten heeft de gemeente meer grip op de kosten, onder andere door afspraken over de trajectduur (gemiddeld max. 6-9 maanden) en het tarief, dat vergelijkbaar is met of in sommige gevallen lager is dan varianten uit het aanbod vanuit de jeugdhulpregio Haaglanden. Met de inzet van IAG biedt de gemeente lokaal ambulante jeugdhulp, waardoor minder gezinnen gebruik hoeven te maken van specialistisch aanbod. Het beoogde effect hiervan is verder te normaliseren, namelijk hulp dicht bij huis te bieden waarvoor geen verwijzing nodig is, waardoor zwaardere dossiers worden voorkomen. Een neveneffect is kostenbesparing, doordat er minder (duurdere) specialistische jeugdhulp nodig is en we lokaal andere afspraken kunnen maken, bijvoorbeeld over een maximale duur van de trajecten.

Er vindt minimaal twee keer per jaar evaluatie plaats tussen de gecontracteerde partij en de gemeente. Sinds juni 2022 is Prodeba de partij die IAG levert. Zij hebben 27 aanmeldingen opgepakt in de tweede helft van het jaar.

4. Richtinggevend Kader

Het richtinggevend kader (RGK) is een per product opgestelde norm van aantal uren dat toegewezen mag worden. Het is ontwikkeld door het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden en wordt in de hele jeugdhulpregio Haaglanden toegepast. Met het inzetten van het RGK voor het toewijzen van zorg, beogen we een verbetering van de kwaliteit en effectiviteit van de zorg die ingezet wordt.

Het RGK werkt als volgt: de aanbieder doet een verzoek om toewijzing (VOT), binnen het Richtinggevend Kader, aan de gemeente nadat de aanbieder vanuit de intake met de cliënt een inschatting heeft gemaakt van de omvang en duur van de zorg die nodig is. Bij overschrijding van de maximale norm die is opgenomen in het RGK, is er een verplichting om de dialoog te starten tussen gemeente en aanbieder. De bedoeling is dat aan de hand van de dialoog wordt onderzocht welke zorgvorm en zorgduur het best passend is. In een dialoog kunnen meerdere prioriteiten op het gebied van kostenbesparing samenkomen: normaliseren, het benutten van eigen mogelijkheden, netwerk, voorliggend veld en de raakvlakken met andere wetten.

Sinds de invoering van het RGK in 2021 zijn in Wassenaar positieve resultaten behaald. Zo is in 2022 in Wassenaar het totale aantal toewijzingen gedaald. Doordat er regelmatig dialoog plaatsvindt tussen gemeente en aanbieder ontvangen onze inwoners beter passende en effectievere zorg. Om verdere duurzame kwalitatieve en preventieve effecten met het RGK te bereiken, is een duurzaam vervolg van implementatie nodig bij zowel de gemeente als de jeugdhulpaanbieders. Het RGK wordt voortdurend verder ontwikkeld zodat het aansluit op trends en ontwikkelingen, zoals veranderende zorgvraag, administratieve processen en professionele standaarden.

5. Maximale bestedingsruimte

De bestedingsruimte is een instrument om de kosten voor geïndiceerde zorg die is ingekocht via de jeugdhulpregio Haaglanden beheersbaar te maken. Het is een raming van de maximale omzet per kalenderjaar die de gemeente toekent aan een jeugdhulpaanbieder. Maximale bestedingsruimte is een lichtere en meer flexibele variant van de harde budgetplafonds.

Het doel van de bestedingsruimte is om:

- Het kostenbewustzijn van de aanbieders en verwijzers te verhogen, de kosten waar mogelijk terug te dringen, efficiënt werken te stimuleren (zowel directe als indirecte tijd) en waar mogelijk behandelduur te verkorten;
- Grip te krijgen op de jeugdhulputgaven in de regio en binnen de gemeenten;
- Te voorkomen dat de begrotingen van gemeenten overschreden worden of op zijn minst beheerst en bewust overschreden worden, zodat de gemeenten niet voor verrassingen komen te staan.

In 2021 zijn er afspraken gemaakt met alle aanbieders over de bestedingsruimte en de verantwoording ervan. De omvang van trajecten wordt vooraf beter ingeschat, zodat er een meer realistische prognose van het jeugdhulpgebruik gemaakt kan worden. In de loop van 2022 is gebleken dat, gelet op het enorme aantal aanbieders (180) in totaal tien gemeenten (dus 1.800 bestedingsruimtes) het niet haalbaar is om hier adequaat op te sturen. Het kost gemeenten, het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH) en aanbieders meer tijd dan het oplevert aan

effectiviteit. Vanaf het tweede kwartaal 2022 is daarom alleen nog een bestedingsruimte van toepassing bij organisaties met een omzet van € 500.000 en hoger. Bovendien geldt een regionaal maximum en niet een lokaal maximum en stuurt het SbjH.

De bestedingsruimte van de diverse aanbieders wordt in de accountgesprekken besproken en gemonitord door het SbjH, lokale contractmanagers van diverse gemeenten sluiten hierbij aan. De resultaten die behaald worden door de grotere aanbieders met bestedingsruimte worden met de overige aanbieders gedeeld tijdens de ontwikkelafels. Nieuwe afspraken die hieruit voortvloeien worden opgenomen in werkwijzen en contractafspraken.

Met aanbieders zonder bestedingsruimte (dus met een omzet lager dan € 500.000) voeren gemeenten lokaal gesprekken, waarin de kwaliteit en effectiviteit van de zorg gemonitord en geëvalueerd worden. Door deze gesprekken worden de samenwerking en het contact met de aanbieders verbeterd, het kostenbewustzijn en het besef van de noodzaak tot beheersbaarheid vergroot. In gemeente Wassenaar zijn een aantal vrijgevestigde aanbieders die nauw samenwerken met de praktijkondersteuners jeugd en het sociaal team, wat de effectiviteit van de zorg ten goede komt.

Resultaat

Het implementatie- en borgingsproces van het Richtinggevend Kader en de bestedingsruimte is nog in gang en moet de komende drie à vier jaar nog verdere inbedding vinden. De regionale werkgroep "Doorontwikkelen Richtinggevend Kader" probeert met voortschrijdend inzicht en in contact met de jeugdhulpaanbieders scherp te zijn op noodzakelijke aanpassingen.

Beide instrumenten zijn geïmplementeerd binnen de Jeugdhulpregio Haaglanden en lokaal in de gemeente Wassenaar. Alle aanvragen van aanbieders worden aan het Richtinggevend Kader getoetst en bij overschrijding wordt hierover met de aanbieder gesproken. Het kostenbewustzijn van zowel aanbieders als verwijzers is hierdoor verhoogd. Er wordt beter samengewerkt en de verantwoordelijkheid wordt breder gedragen dan voorheen.

6. Join Us - jongerenwerk

Van september 2021 tot en met december 2022 heeft het jongerenwerk Wassenaar Join Us bijeenkomsten georganiseerd voor jongeren die zich eenzaam voelen en/of meer sociaal contact met leeftijdsgenoten willen. Deze bijeenkomsten waren voor jongeren tussen de 12-18 en de 18-25 jaar en werden om de week georganiseerd en begeleidt door jongerenwerkers die geschoold zijn in de Join Us-methodiek.

In 2021 waren er 3 deelnemers in de groep 12-18 jaar en 7 deelnemers in de groep 18-25 jaar. De verwachting was dat er meer jongeren zouden aansluiten. Het eerste kwartaal van 2022 liet zien dat deze verwachting niet is uitgekomen. In beide groepen is in deze periode één nieuwe aanmelding geweest. Er is een campagne uitgezet om meer aandacht te krijgen voor het project, door middel van banners op scholen en social media. Dit heeft niet geleid tot nieuwe aanmeldingen en het gewenste aantal deelnemers per groep. In overleg met de gemeente en jongerenwerk is daarop besloten om deze bijeenkomsten stop te zetten. Voor de jongeren die al deelnamen aan de bijeenkomsten is een andere vorm van ondersteuning gezocht, zoals individuele begeleiding of een andere groep.

In de praktijk bleek dat de deelnemers ook niet altijd bij elkaar aansluiten. Dit heeft als gevolg dat de saamhorigheid in de groep minder wordt, er steeds minder jongeren aanwezig zijn bij de bijeenkomsten en de groepen uit elkaar zullen vallen. Dit neemt niet weg dat eenzaamheid onder jongeren een actueel en relevant thema is. Echter bleek dat er in Wassenaar onvoldoende jongeren waren die door middel van deze methodiek hun eenzaamheid willen doorbreken.

In het kader van het versterken van het lokale veld en preventieve hulp zal er een analyse worden gemaakt van de huidige taken, rol en resultaten van het jongerenwerk. De analyse vormt de basis voor een mogelijke aanpassing van de opdracht voor het jongerenwerk. Tevens zullen er

gesprekken worden gevoerd over de mogelijkheden om deze kwetsbare doelgroep van aanbod te kunnen voorzien.

7. Verplaatsen van jeugdhulp naar kinderopvang

Er zijn gesprekken geweest met de kinderopvang, School Advies Dienst (SAD) en Norlandia kinderopvang over het inzetten van jeugdhulp binnen de kinderopvang. Naar aanleiding van de gesprekken is er een gerichte analyse gemaakt van kinderen die in aanmerking zouden komen voor jeugdhulp. Dit betreft voornamelijk peuters met ingewikkeld, onbegrepen gedrag. Naar voren is gekomen dat er momenteel per locatie zo'n 6-8 peuters met gedragsproblematiek gesignaleerd zijn. Naar aanleiding van deze analyse zijn er gesprekken gevoerd over de mogelijkheden voor en haalbaarheid om hierop in te zetten. De SAD heeft een voorstel gedaan om in te zetten op het ondersteunen van de pedagogisch medewerkers door een orthopedagoog op de groep van de kinderopvang, scholing inzake vroegsignalering en communicatie met ouders.

De insteek is een normaliserende en de-medicaliserende aanpak, waarmee kinderen niet doorverwezen hoeven te worden naar de jeugdhulp, maar er vroegtijdig kan worden ingezet op onbegrepen gedrag. Dit voorkomt hoge kosten bij tweedelijns hulp, lange wachttijden en het risico dat kinderen thuis komen te zitten. Momenteel wordt onderzocht of er extra financiële middelen beschikbaar zijn om deze ondersteuning in te kunnen zetten. Wanneer hier meer duidelijkheid over is, kunnen er afspraken gemaakt worden met de SAD en Norlandia kinderopvang om concrete stappen te zetten.

8. Toegang verstevigen en sociaal kernteam realiseren.

Sinds 2020 werkt de gemeente samen met de ketenpartners aan het verstevigen van het CJG. Er is geïnvesteerd in de vindbaarheid en het laagdrempelig aanbieden van hulp en ondersteuning. Er kan nu digitaal worden aangemeld en er is een chatfunctie voor de inwoners met vragen over welzijn, hulp en ondersteuning. Waar in 2021 het verlagen van de drempel naar het CJG centraal stond, stond in 2022 in teken van de vorming van een kernteam. Cruciaal onderdeel van het raadsbesluit is de opdracht aan het College om binnen het investeringsbudget een duidelijke toegangsorganisatie/toegangsteam jeugd voor Wassenaar in te richten, waarbij de toegang ook jeugdhulp verleent. Dit is opgezet met het Sociaal Team Wassenaar.

Met de inzet van een jeugdteam dat ook hulpverlening biedt, beogen we het preventieve veld te verstevigen, doordat jeugdigen en gezinnen laagdrempelig, tijdig en dichtbij huis terecht kunnen met hun hulpvragen. Zo voorkomen we dat kinderen een 'zwaar dossier' opbouwen in de gespecialiseerde jeugdhulp dan wel een stempel krijgen waar zij op latere leeftijd last van hebben. Het normaliseringsproces, namelijk het hulp verlenen vanuit het lokale jeugdteam in plaats van verwijzen naar jeugdhulp, zal naar verwachting drie tot vier jaar in beslag nemen. De coronapandemie heeft een negatieve impact gehad op de mentale weerbaarheid² van veel jongeren met reeds bestaande mentale klachten³. Lokaal wordt opgemerkt dat de aard van de problematiek van hulpvragers complexer is geworden na het afschaffen van de coronamaatregelen in maart 2022. De problematiek van jeugdigen en gezinnen die zich met een hulpvraag melden, lijkt vaker dan voorheen al geëscaleerd naar een complex stadium, waardoor meer specialistische begeleiding en behandeling nodig is.

Vanaf maart 2022 wordt het CJG aangestuurd op inhoud en resultaat door een coördinator van de gemeente. Hierbij heeft de focus afgelopen jaar voornamelijk gelegen op interne werkprocessen, denk hierbij aan een gezamenlijk vertrekpunt en vanuit welke visie wordt er gekeken naar de vragen van inwoners. Vanuit elke organisatie is er een medewerker betrokken om meer integraal te werken binnen het team en betrokkenheid te creëren. De coördinator richt zich met name op de onderlinge samenwerking en afstemming van aanbod tussen de ketenpartners en stemt daar de

² [Wat is er met onze jeugd aan de hand? - GGZ Totaal](#)

³ [Onderzoek naar corona en mentaal welbevinden | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](#)

werkprocessen op af. Tegelijkertijd wordt er hard gewerkt aan de ontwikkeling van het Sociaal Team Wassenaar 0-100, waarvan het CJG als jeugdteam onderdeel wordt. De conclusie die voortkomt uit de ontwikkeling van het Sociaal Team Wassenaar is het belang van één aanmeldpunt voor zowel jeugd als volwassenen, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen preventie en hulpverlening. Op deze manier kan er kortdurend worden opgeschaald naar intensievere zorg of juist makkelijk worden afgeschaald naar preventieve hulp indien mogelijk. Ook wordt er op deze manier gebruik gemaakt van de kennis van verschillende professionals. Uit cijfers en informatie van professionals is naar voren gekomen dat er meer preventief aanbod nodig is in het voorliggend veld, om te voorkomen dat problemen van gezinnen verergeren en er zwaardere hulp nodig is. De aansturing van de gemeente door middel van een teamleider heeft geleid tot een duidelijkere eenduidige visie en helderheid waar de focus op moet komen te liggen voor de komende periode.

9. Doorverwijzen naar Wet langdurige zorg (Wlz)

Een indicatie voor zorg vanuit de Wlz wordt slechts afgegeven voor de meest complexe jeugdproblematiek. De Wlz-indicatie kan worden afgegeven voor chronische problematiek waarvoor 24-uurs zorg en begeleiding nodig is en wanneer er voor een jeugdige wat betreft de problematiek en zorgbehoefte geen ontwikkelingsperspectief is.

Sinds 2021 komen jeugdigen met chronische psychische problematiek niet meer in aanmerking voor Wlz-zorg. Hierdoor zal in de praktijk slechts een zeer beperkte groep jeugdigen in aanmerking kunnen komen voor een Wlz-indicatie. Daarbij wordt er vanuit de Wlz een eigen bijdrage aan ouders gevraagd, wat voor zorg vanuit de Jeugdwet niet van toepassing is.

Vanuit de maatregelen om het lokaal veld te versterken beoogden we (regionaal) met het trainen van de medewerkers binnen het CJG in het Wlz-beleid een verbetering in de afbakening met de Jeugdwet. Doordat jeugdprofessionals door toegenomen kennis over de Wlz beter in staat zouden zijn om jeugdigen met ernstige, voortdurende problematiek en hun ouders naar de Wlz toe te leiden, zou het aantal zorgtrajecten vanuit de Jeugdwet afnemen. Gebleken is dat de toeleiding van cliënten uit de Jeugdwet naar de Wlz niet is toegenomen. Voor een groot deel is dit oorzakelijk aan de strenge toelatingseisen voor de Wlz, aan de andere kant is de expertise voor het indiceren van Wlz-zorg beter belegd bij aanbieders van Wlz-zorg. Dit neemt niet weg dat nieuwe jeugdhulpmedewerkers getraind zullen worden in de afbakening en aansluiting van de aan de Jeugdwet aanpalende wetgeving.

10. Het manifest van Wassenaar

Het manifest is een document in ontwikkeling, waar de visie en uitgangspunten worden beschreven over jeugdhulp binnen de gemeente Wassenaar. In 2022 is een basis gelegd voor het manifest. De visie en uitgangspunten hangen sterk samen met het coalitieakkoord, het beleidsplan van het Sociaal Domein en de ontwikkeling van het Sociaal Team Wassenaar waardoor het manifest nog verder wordt ontwikkeld. Het manifest beoogt een bijdrage te leveren aan het normaliseren, het versterken van het preventief veld en het verhogen van de effectiviteit van de jeugdhulp. Dit vraagt om integraal werken, waarbij alle betrokken organisaties actief meewerken. Met het manifest versterken en verkorten we de lijntjes tussen jeugdhulppartijen in het lokale veld en de sectoren onderwijs, preventie, welzijn en sport. Hierdoor sluit het manifest goed aan op het GGZ-programma Mentaal Lokaal, dat zich op bewoners van 16 jaar en ouder richt. We werken toe naar een sterke lokale basis, waardoor er minder inzet van tweedelijns hulp nodig is.

11. Verbetering verbinding onderwijs en jeugdhulp

De afgelopen jaren lijkt het jeugdhulpgebruik, met name jeugd-GGZ, onder de jongeren tussen de 12 en 18 jaar verder te stijgen. Reden om te werken aan een vroeg-signaleringsstructuur vanaf de kinderopvang en peuterklas en daarna in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs, waarmee preventief ingezet kan worden op deze doelgroep. Met NPO-gelden wordt schoolmaatschappelijk werk ingezet op het voortgezet onderwijs. Daarnaast zijn er extra uren schoolmaatschappelijk werk ingezet op het primair onderwijs, om leerlingen te ondersteunen bij sociaal-emotionele problemen. Door preventief hulp te bieden op scholen aan leerlingen die moeilijkheden ervaren op sociaal-emotioneel gebied, kan voorkomen worden dat de problemen verergeren en er mogelijk zwaardere hulp nodig is. De inzet van het schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg en SAD hebben er al voor gezorgd dat er vroeger en beter gesignaleerd wordt op scholen en er eerder preventief kan worden ingezet of doorverwezen.

De SAD heeft in samenwerking met jongerenwerk gesprekken gevoerd op de twee VO-scholen in Wassenaar over de sociaal-emotionele situatie van leerlingen in en na de coronatijd. De gesprekken waren met leerlingen uit de 2^e klassen. Hieruit kwam naar voren dat sommige jongeren het gevoel hadden een achterstand opgelopen te hebben, dat er sprake was van een onveilig gevoel en geen goede groepsvorming tot stand is gekomen in de klas. Ook gaven de leerlingen aan dat er motivatieproblemen waren, door saaie lessen en meer vrijheid. De SAD en jongerenwerk hebben diverse verbeterpunten geadviseerd aan beide scholen, passend bij de punten die per school naar voren kwamen.

12. Beter Samenspel

Een van de ambities vanuit de Regiovisie is dat kinderen zo thuis mogelijk wonen en dat passende hulp zoveel mogelijk in de thuissituatie wordt ingezet. Voorwaarde is een vroegtijdige samenwerking tussen het lokale team en de gecertificeerde instellingen (GI's), met als doel tijdig en passende hulp in te kunnen zetten. Zo worden jeugdbeschermingsmaatregelen en uithuisplaatsingen zoveel mogelijk voorkomen. Beter Samenspel wordt sinds 2019 in steeds meer gemeenten toegepast en in 2022 verder doorontwikkeld op basis van een tussentijdse evaluatie (actieonderzoek 2021).

De regionale methodiek Beter Samenspel⁴ is in 2022 in Wassenaar geïmplementeerd en wordt in 2023 verder geborgd en ontwikkeld binnen het Sociaal Team jeugd Wassenaar. Met deze methodiek trekken jeugdhulpverleners in het vrijwillig kader samen op met jeugdbeschermers met expertise uit het gedwongen kader, om het aantal beschermingsmaatregelen in duur en aantal te verminderen. Via Beter Samenspel is in 2022 al veel versteviging gebracht in de verbinding tussen de jeugdconsulenten en de procesregisseurs met de jeugdbeschermers van de gecertificeerde instellingen.

Het programma Beter Samenspel is in 2022 afgerond met een aangepaste werkwijze die is vastgelegd in een handboek. Deze werkwijze wordt in 2023 geïmplementeerd in het team jeugdconsulenten en procesregisseurs van Wassenaar. De ontwikkeling van Beter Samenspel gebeurt in samenhang met de aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en bereidt de gemeenten voor op het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, dat per 2026 landelijk geïmplementeerd zal worden. In het Toekomstscenario zijn Regionale Veiligheidsteams actief met afgevaardigden uit het vrijwillig en gedwongen hulpverleningskader 0-100. De ontwikkeling hiervan gebeurt per 2023 in een aantal proeftuinen door het land.

⁴ [Beter Samenspel - SBJH](#)